

Vücutun mikropla savaş stratejisi

Bu yıl Uluslararası İmmünoloji Demekleri Birliği (IUIS), 29 Nisan tarihini "Halkı bilgilendirme günü" ilan etti. En hızlı gelişme gösteren ve en genç bilimlerden olan immünoloji, toplum tarafından pek iyi bilinmiyor.

1974 yılında kurulan İmmünoloji Derneği, Türkiye adına IUIS'a destek veriyor. İmmün yani bağışıklık sistemi, insanın enfeksiyon hastalıklarına veya yabancı maddelere karşı direncini ve savunmasını sağlar.

● İmmünoloji hangi konuları araştırır?

Doğuşdan ve sonradan kazanılan immün yetersizlikler, enfeksiyon hastalıkları (AIDS, viral enfeksiyonlar, mantar enfeksiyonları), aşılama, kansere zemin hazırlayan etkenler, romatizmal ve otoimmün hastalıklar, organ ve kemik iliği transplantasyonları, allerjik hastalıkların nedenleri ve tedavileri temel immünolojinin araştırma konularıdır.

● Doğal savunmayı sağlayan maddeler nelerdir?

Bakteri, virus, parazit, mantar gibi küçük canlılar ağız, burun, göz, deri, mide, akciğerler, idrar yolları ve kan yoluyla vücudumuza girmeye çalışırlar. Vücutun dış ve iç yüzeylerindeki normal bakteri florası, hastalık yapan canlıların üremesine izin vermez. Doku ve vücut sıvılarında (gözyaşı) bulunan lizozim, bakterilerin ölümüne neden olurlar. Kanımızda çok düşük düzeyde bulunur ve sayıları 30'a yaklaşılan kompleman proteinleri vücudumuza giren küçük canlıların uyarısı ile hızla artar ve hücre duvarını zedeleyip küçük canlıların ölümüne yol açar.

● Savunmada görev alan hücreler hangileridir?

Kemik iliğimizde bizi küçük canlılara karşı savunan ve farklı isimlerle anılan akyuvarlar yapılır. Akyuvarlarımız (nötrofiller, monositler, makrofajlar), B lenfositleri, T lenfositleri ve doğal öldürücü hücreler gibi birçok hücre gruplarından oluşur.

● İmmün (bağışıklık) sistemi nasıl savunur?

Vücudumuza giren bakteri, virus, mantar, parazit ve farklı maddelerle önce tanışır ve onun bir yabancı olduğunu farkeder. Sonra ona karşı savunmak için mikroba özgü B ve T hücreleri oluşturur. B hücreleri, T hücrelerinin yardımıyla enfeksiyon etkenine karşı 'antikor' denilen koruyucu maddeler yapar.

Bu antikör yapan bellek (hafıza) hücrelerini ikinci bir mikrop seldinsine hazırlıklı olmak için ömür boyu saklar. Enfeksiyon hastalığına yakalanan veya aşılama bir kişi aynı mikrop ile tekrar karşılaştığında immün sistemi hafızasında taşıdığı hücrelerin yardımıyla hemen bu mikropu tanıır. Hızla savunmaya geçer. Bu nedenle geçirdiğimiz bir hastalığa yeniden yakalanmayız veya hastalığa karşı aşı yapıldığında enfeksiyon hastalığından korunuruz.

● Enfeksiyon neye denir?

Mikroplar vücudumuzda bulunan tüm bu savunma silahlarını geçip, seçtiği bölgede üremeye başlarsa kendinizi yorgun hissedersiniz. Ateşiniz yükselir. Öksürürsünüz, boğazınız, göğsünüz veya karnınız ağrır. Bu duruma 'enfeksiyon' denir. En kısa zamanda doktora başvurmanız gerekir.

● Primer İmmün Yetersizlik Hastalıkları'nın uyarıcı belirtileri nelerdir?

- En önemli 10 belirtisi şunlardır;
- 1- Bir yılda 8'den fazla enfeksiyon geçirme
 - 2- Bir yılda 2'den fazla ciddi sinüs enfeksiyonu
 - 3- 2 aydan uzun süren etkisiz antibiyotik kullanımı
 - 4- Bir yılda 2'den fazla pnömoni
 - 5- Büyüme ve gelişme geriliği
 - 6- Yineleyen derin doku veya organ apseleri
 - 7- Bir yaşından sonra ağızda veya ciltte süregelen mantar enfeksiyonu
 - 8- Enfeksiyonu iyileştirmek için damar içi antibiyotik kullanımı gereksinimi
 - 9- 2'den fazla derin doku yerleşimli enfeksiyon
 - 10- Ailede primer immün yetersizlik öyküsü

● Sekonder İmmün Yetersizlik Hastalıkları nedir?

Bağışıklık sistemi kanserli hastalar, şeker hastalığı, böbrek ve karaciğer yetersizliği, otoimmün bazı hastalıklar, immünsupresif ilaç (kortikosteroid, siklosporin) tedavisi sırasında, ağır beslenme bozukluğunda (malnutrisyon) zayıflamaktadır.

Hazırlayan:
Mesude ERŞAN

mersan@turkiyet.com.tr

